

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія образотворчого мистецтва і дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЖИВОПИС

для студентів

спеціальності	014 Середня освіта
освітньо-професійної програми	Образотворче мистецтво
освітньо-професійного ступеня	фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	1059
<i>Жильцов</i> (підпис)	(прізвище, ініціали)
« 30 »	20 23 р.

Київ-2023

Розробник: Наталія Сергіївна Хоменко, Олена Валеріївна Казіміренко, викладачі циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Наталія Сергіївна Хоменко, Микола Павлович Вовченко, Ярослав Сергійович Білик

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну

Протокол від 30 серпня 2023 р. № 1

Голова циклової комісії оу Олена КАЗІМІРЕНКО

Робочу програму перевірено

« »   2023 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи О.Тарасюк Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи ок Оксана КАЛАШНІК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « » _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « » _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « » _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « » _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни						
	денна форма навчання						
Вид дисципліни	Освітньо професійно-практична						
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська						
Загальний обсяг кредитів/годин	14/420						
Курс	1	2		3		4	
Семестр	2	3	4	5	6	7	8
Кількість змістових модулів з розподілом	1	1	1	1	1	1	1
Обсяг кредитів	2	2	2	2	2,5	2	1,5
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	60	60	75	60	45
Аудиторні	28	28	28	28	36	28	20
Модульний контроль	4	4	4	4	4	4	4
Підготовка і складання підсумкового контролю				15	15	15	15
Самостійна робота	28	28	28	13	20	13	6
Форма семестрового контролю					екзамен		екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Живопис» є професійна підготовка фахівця здатного зображувати предмети та явища дійсності засобами акварельного живопису, вільно володіючого живописною грамотою, розвинутим художньо-образним мисленням.

Завдання курсу: навчити студентів основам професійного живопису в зображенні предметів навколишнього середовища, рослинного і тваринного світу, людини; надати знання з основ теорії живопису, особливостей його художньої мови, навчити практичних вмінь і навичок в техніці акварельного живопису; вчити застосовувати здобуті знання, вміння та навички в галузі образотворчого мистецтва у вирішенні творчих завдань.

Дисципліна «Живопис», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними предметних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності</i>		
ЗК2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	1-8
ЗК5	Здатність до міжособистісної взаємодії.	2,4
ЗК6	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	1-8
ЗК7	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	
ЗК8	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	3,6
<i>Фахові компетентності</i>		
СК3	Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей.	2-5
СК6	Здатність до формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів	4-6
СК7	Здатність до спілкування з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою педагогічного супроводу.	3-5
СК13	Здатність розвивати мовно-комунікативну компетентність учнів.	1-6
СК14	Здатність до формування в учнів відповідального ставлення до інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій та безпечного їх використання.	3-8
СК15	Здатність до попередження булінгу та протидії різним проявам насильства.	1-4
СК16	Уміння моделювати і проводити уроки образотворчого мистецтва різних типів і позаурочні виховні заходи мистецтвознавчого напрямку, використовуючи систему міжпредметних зв'язків	1-2, 4
СК18	Уміння добирати наочність, самостійно виготовляти дидактичний матеріал відповідно до мети і завдань уроку.	1-8
СК19	Володіння різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах.	1-8
СК20	Володіння методами зображення об'єктів навколишнього середовища, живих та неживих предметів засобами рисунку і живопису, декоративно-прикладного мистецтва, художньо-прикладної графіки.	1-8
СК21	Уміння створювати цілісний художній образ засобами образотворчого мистецтва.	1-8
<i>Предметні компетентності</i>		
	Здатність виконувати підготовчий малюнок під живописну композицію	1-8
	Здатність працювати в техніці акварельного живопису	1-8

	Здатність передавати об'єм, простір та фактуру матеріалів засобами акварельного живопису	1-8
	Створювати колористичну гармонію єдиної композиції	1-8

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення дисципліни студент:

- аналізує можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб (РН3 ОПП);
- сприяє формуванню мотивації учнів до навчання (РН8 ОПП);
- використовує ефективні форми, засоби і стратегії комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями(РН9 ОПП);
- оцінює власну педагогічну діяльність відповідно до визначених критеріїв (РН12 ОПП);
- виявляє здатність формувати в учнів здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії (РН13 ОПП);
- виявляє здатність формувати в учнів здатність використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для вирішення навчальних завдань (РН14 ОПП);
- застосовує основні стратегії поведінки щодо попередження булінгу та протидії різним проявам насильства (РН15 ОПП);
- виявляє здатність формувати естетичний смак, художні навички учнів середньої школи та початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (РН16 ОПП);
- застосовує комплексний художній підхід у створенні цілісного образу художнього твору засобами живопису, графіки, декоративно-прикладного мистецтва (РН18 ОПП);
- популяризує надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації (РН19 ОПП);
- усвідомлює власну причетність до традицій і цінностей національної культури(РН20 ОПП);
  - виконує підготовчий малюнок під живописну композицію;
  - працює в техніці акварельного живопису;
  - передає об'єм, простір та фактуру матеріалів засобами акварельного живопису;
  - створює колористичну гармонію єдиної композиції.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Розподіл годин між видами робіт				
		Усього	Аудиторна		Самостійна робота	Підг.до ПМК
			Лек.	Пр.		
2 СЕМЕСТР						
Змістовий модуль 1. Живопис предметів складної фактури та оточуючого їх середовища						
1	Особливості зображення складних фактур.		2			
2	Копія простого натюрморту			8	8	
3	Натюрморт з металевими предметами			8	10	
4	Натюрморт з скляними предметами			10	10	
5	МКР	4				
Всього		60	2	26	28	
3 СЕМЕСТР						
Змістовий модуль 2. Живопис предметів та середовища з складним освітленням						
6	Роль освітлення в живописі		2			
7	Нюансний натюрморт			8	8	
8	Контрастний натюрморт			8	10	
9	Натюрморт в контражурі			10	10	
10	МКР	4				
Всього		60	2	26	28	
4 СЕМЕСТР						
Змістовий модуль 3. Живопис архітектурних елементів						
11	Особливості живопису архітектурних елементів		2			
12	Асиметрична розета			8	8	
13	Натюрморт з архітектурним елементом			8	10	
14	Живопис інтер'єру			10	10	
15	МКР	4				
Всього		60	2	26	28	
5 СЕМЕСТР						
Змістовий модуль 4. Живопис анатомічних елементів						
16	Особливості живопису анатомічних елементів		1			
17	Живопис частини гіпсової голови з оком			8	4	
18	Живопис частини гіпсової голови з носом			8	4	
19	Ванітас			10	5	
20	МКР	4				
Всього		60	2	26	13	15
6 СЕМЕСТР						
Змістовий модуль 5. Рисунок гіпсової голови людини						
21	Основні принципи живопису гіпсової голови		2			
22	Живопис гіпсової маски			8	5	
23	Живопис гіпсової голови (жіноча)			8	5	
24	Живопис гіпсової голови (чоловіча)			8	5	
25	Живопис гіпсової голови (дитяча)			10	5	
26	МКР	4				
Всього		75	2	34	20	15
7 СЕМЕСТР						
Змістовий модуль 6. Живопис портрету						
27	Послідовність виконання портрету		2			
28	Жіночий портрет			8	3	

29	Чоловічий портрет			8	5	
30	Костюмований портрет			10	5	
31	МКР	4				
Всього		60	2	26	13	15
8 СЕМЕСТР						
Змістовий модуль 7. Живопис гіпсової постаті						
32	Живопис скульптури Венери			10		
33	Живопис скульптури Геракла			10	6	
34	МКР	4				
Всього		45		20	6	15
РАЗОМ*		420*	12	184	136	60

*із врахуванням МК 28 год

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Живопис предметів складної фактури та оточуючого їх середовища

Лекція 1. Особливості зображення складних фактур.

Матеріали та обладнання для живопису. Види натюрмортів. Правила складання натюрмарту. Компонування натюрмарту на площині паперу в перспективному скороченні та пропорційному співвідношенні предметів натюрмарту.

Основні поняття теми: живопис, акварель, натюрморт, композиція, перспектива, пропорції [1; 2; 3; 4; 5]

Практична робота 1. Копія простого натюрмарту. Формат А3; матеріал: папір, акварель.

Практична робота 2. Натюрморт з металевими предметами. Формат А3; матеріал: папір, акварель.

Практична робота 3. Натюрморт з скляними предметами. Формат А3; матеріал: папір, акварель.

Змістовий модуль 2. Живопис предметів та середовища з складним освітленням

Лекція 2. Роль освітлення в живописі

Передача кольорових та світлотіньових співвідношень натюрмарту. Повітряна перспектива в натюрмарті. Виявлення об'єму предметів натюрмарту кольором і тоном [1; 2; 3; 4; 5]

Основні поняття теми: колір, повітряна перспектива, тональні співвідношення, об'єм, пропорції.

Практична робота 4. Ньюансний натюрморт. Формат А2; матеріал: папір, акварель.

Практична робота 5. Контрастний натюрморт. Формат А2; матеріал: папір, акварель.

Практична робота 6. Натюрморт в контражурі. Формат А2; матеріал: папір, акварель.

Змістовий модуль 3. Живопис архітектурних елементів

Лекція 3. Особливості живопису архітектурних елементів.

Природа світла і кольору. Основні властивості кольору. Світловий та кольоровий контрасти. Тепло-холодні співвідношення в живопису. Особливості сприйняття кольору. Основи повітряної перспективи. Лінійна перспектива та її значення в роботі над побудовою архітектурних елементів.

Основні поняття теми: живопис, акварель, перспектива, пропорції, колір, начерк, етюд. [1; 2; 3; 4; 5]

Практична робота 7. Асиметрична розета. Формат А2; матеріал за вибором студента.

Практична робота 8. Натюрморт з архітектурним елементом. Формат А2; матеріал за вибором студента.

Практична робота 9. Живопис інтер'єру. Формат А2; матеріал за вибором студента.

Змістовий модуль 4. Живопис анатомічних елементів

Лекція 4. Особливості живопису анатомічних елементів

Значення рисунку та живопису анатомічних форм для майбутнього художника, дизайнера. Пропорції та канони в зображенні гіпсових анатомічних форм голови людини. Особливості кольорових співвідношень складних постановок. Послідовність виконання роботи. Техніки живопису.

Основні поняття теми: живопис, акварель, техніка, лінійна перспектива, пропорції. [1; 2; 3; 4; 5; 7; 9]

Практична робота 10. Живопис частини гіпсової голови з оком. Формат А2; матеріал за вибором студента.

Практична робота 11. Живопис частини гіпсової голови з носом. Формат А2; матеріал за вибором студента.

Практична робота 12. Ванітас. Формат А2; матеріал за вибором студента.

Змістовий модуль 5. Живопис гіпсової голови

Лекція 5. Основні принципи живопису гіпсової голови. (2 год.)

Особливості побудови складних гіпсових форм – гіпсової маски людини. Пропорції та канони в зображенні обличчя людини. Особливості кольорових співвідношень складних постановок. Послідовність виконання роботи.

Основні поняття теми: живопис, акварель, техніка, канон, пропорції. [1; 2; 3; 4; 5]

Практична робота 13. Живопис гіпсової маски. Формат А2; матеріал за вибором студента.

Практична робота 14. Живопис гіпсової голови (жіноча). Формат А2; матеріал за вибором студента.

Практична робота 15. Живопис гіпсової голови (чоловіча). Формат А2; матеріал за вибором студента.

Практична робота 16. Живопис гіпсової голови (дитяча). Формат А2; матеріал за вибором студента.

Змістовий модуль 6. Живопис портрету

Лекція 6. Послідовність виконання портрету

Поняття «портрет», види та жанри портретів. Особливості роботи над портретом. Пропорції та канони в зображенні портрету. Особливості кольорових співвідношень постановок зі складними формами. Послідовність виконання роботи. Техніки живопису – лесування, а la prima, живопис по зволоженому паперу.

Основні поняття теми: портрет, види портретів, техніка, канон, пропорції. [1; 2; 3; 4; 5]

Практична робота 17. Жіночий портрет. Формат А2; матеріал за вибором студента.

Практична робота 18. Чоловічий портрет. Формат А2; матеріал за вибором студента.

Практична робота 19. Костюмований портрет. Формат А2; матеріал за вибором студента.

Змістовий модуль 7. Живопис гіпсової постаті

Практична робота 20. Живопис скульптури Венери. Формат А2; матеріал за вибором студента.

Практична робота 21. Живопис скульптури Геракла. Формат А2; матеріал за вибором студента.

Плани практичних занять

Усі прикличні роботи виконуються за наступним алгоритмом.

План

1. Постановка натури
  2. Виконання підготовчих начерків
  3. Вирішення формату та положення картинної площини
  4. Компонування зображення на папері
  5. Конструктивно-аналітична побудова натури
  6. Тонове рішення натури
  7. Кольорове рішення натури засобами акварельного живопису
  8. Виявлення об'ємів предметів натури
  9. Передача плановості натури засобами акварельного живопису
  10. Деталізація та завершення роботи над постановкою
- [1; 2; 3; 4; 5.]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

1 курс					
Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю			Модуль 1	
				кількість одиниць	Максимальна Кількість балів
Відвідування лекцій	1			1	1
Відвідування практичних занять	1			13	13
Робота на практичному занятті	10			3	30
Виконання завдання для самостійної роботи	5			3	15
Виконання модульної контрольної роботи	25			1	25
разом					84
Максимальна кількість балів		84			

2 курс					
Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	Максимальна кількість балів	кількість одиниць	Максимальна Кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	13	13	13	13
Робота на практичному занятті	10	3	30	3	30
Виконання завдання для самостійної роботи	5	3	15	3	15

Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
разом			84		84
Максимальна кількість балів	168				

3 курс					
Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 3		Модуль 5	
		кількість одиниць	Максимальна Кількість балів	кількість одиниць	Максимальна Кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	13	13	16	16
Робота на практичному занятті	10	3	30	3	30
Виконання завдання для самостійної роботи	5	3	15	3	15
Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
разом			84		87
Максимальна кількість балів	171				

4 курс					
Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 3		Модуль 5	
		кількість одиниць	Максимальна Кількість балів	кількість одиниць	Максимальна Кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	-	-
Відвідування практичних занять	1	13	13	10	10
Робота на практичному занятті	10	3	30	3	30
Виконання завдання для самостійної роботи	5	3	15	3	15
Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
разом			84		80
Максимальна кількість балів	164				
Кількість балів за курс	587				
Розрахунок коефіцієнта	9,78				
Екзамен	40 балів				

Критерії оцінювання виконання практичних, лабораторних робіт та відповіді на семінарському занятті

Критерії оцінювання за 10 бальною шкалою

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
10	Відмінний рівень виконання завдань/відповідь повна, вичерпна й достатньо обґрунтована з, можливими, незначними недоліками
9	Достатньо високий рівень виконання завдань/відповідь без суттєвих (грубих) помилок, але не містить повних обґрунтувань
8	В цілому добрий рівень виконання завдань/відповідь містить незначну кількість несуттєвих помилок
7	Посередній рівень виконання завдань/відповідь містить значну кількість недоліків та/або незначну кількість помилок
5-6	Мінімально допустимий рівень виконання завдань, містить недоліки та помилки/відповідь неповна, що характеризується недостатньою обґрунтованістю, фрагментарністю, наявністю недоліків та помилок

3-4	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у формальному запам'ятанні деяких понять і фактів, без належного їх розуміння, нездатності застосувати такі знання при вирішенні завдань
1-2	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у неспроможності відтворити означення базових понять, положень, невмінні їх застосувати або виконання завдання/відповідь розпочата чи взагалі відсутня.

6.2 Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль 1. Живопис предметів складної фактури та оточуючого їх середовища

1. Серія етюдів предметів домашнього вжитку 20 штук. Формат А5; матеріал папір, акварель.
2. Стилізований натюрморт з скляними предметами Формат А3; матеріал за вибором студента.

Змістовий модуль 2. Живопис предметів та середовища з складним освітленням

3. Серія етюдів текстю: драпероаки, одяг, взуття, тощо 15 штук. Формат А5; матеріал папір, акварель.
4. Стилізований натюрморт . Формат А3; матеріал за вибором студента.

Змістовий модуль 3. Живопис архітектурних елементів

5. Серія етюдів меблів та елементів інтер'єру 15 штук. Формат А5; матеріал папір, акварель.
6. Стилізований інтер'єр. Формат А3; матеріал за вибором студента.

Змістовий модуль 4. Живопис анатомічних елементів

7. Серія етюдів частин обличчя 15 штук. Формат А5; матеріал папір, акварель.
8. Автопортрет. Формат А3; матеріал за вибором студента.

Змістовий модуль 5. Живопис гіпсової голови

9. Серія етюдів частин обличчя 5 штук. Формат А5; матеріал папір, акварель.
- 10.. Серія етюдів портретів 5 штук. Формат А5; матеріал папір, акварель.
11. Автопортрет. Формат А3; матеріал за вибором студента.
12. Стилізований автопортрет. Формат А3; матеріал за вибором студента.

Змістовий модуль 6. Живопис портрету

13. Серія етюдів портретів 10 штук. Формат А5; матеріал папір, акварель.
14. Копія портрету за авторства О. Мурашка Формат А3; матеріал за вибором студента
15. Стилізований портрет. Формат А3; матеріал за вибором студента.

Змістовий модуль 7. Живопис гіпсової постаті

16. Серія етюдів фігури 10 штук. Формат А5; матеріал папір, акварель.
17. Стилізований портрет в повний зріст. Формат А3; матеріал за вибором студента.

6.3 Критерії оцінювання самостійної роботи

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
5	Відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками
4	В цілому добрий рівень виконання, містить незначну кількість несуттєвих помилок
3	Посередній рівень знань, виконання містить значну кількість недоліків
2	Мінімально допустимий рівень виконання

6.4 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться в формі семестрового перегляду робіт студентів очно або контрольне завдання що відповідає темі модулю дистанційно.

Критерії оцінювання виконання модульних контрольних робіт

Критерії оцінювання за 25 бальною шкалою

Розробляється викладачем в залежності від фактичного навчального матеріалу та з врахуванням «Критеріїв оцінювання виконання практичних, лабораторних робіт та відповіді на семінарському занятті»

6.5 Шкала відповідності оцінок

Рейтинго-ва оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом 420 год., лекції – 12 год., практичні заняття – 184 год., модульний контроль – 28 год., самостійна робота - 136 год; підготовка до МК - 60 год.

2 семестр

Модуль	Змістовий модуль 1.		
Назва модуля	Живопис предметів складної фактури та оточуючого їх середовища		
Лекції	Особливості зображення складних фактур		
Теми практичних занять	Копія простого натюрморту.	Натюрморт з металевими предметами.	Натюрморт з скляними предметами.
Самостійна робота	Серія етюдів предметів домашнього вжитку	Стилізований натюрморт з скляними предметами	
	Підсумковий модульний контроль - перегляд		

3 семестр

Модуль	Змістовий модуль 2.		
Назва модуля	Живопис предметів та середовища з складним освітленням		

Теми лекцій	Роль освітлення в живописі		
Теми практичних занять	Нюансний натюрмор	Контрастний натюрморт.	Натюрморт в контражурі
Самостійна робота	Серія етюдів текстилу: драпероаки, одяг, взуття, тощо		Стилізований натюрморт.
	Підсумковий модульний контроль - перегляд		

4 семестр

Модуль	Змістовий модуль 3.		
Назва модуля	Живопис архітектурних елементів		
Теми лекцій	Особливості живопису архітектурних елементів		
Теми практичних занять	Асиметрична розета	Натюрморт з архітектурним елементом	Живопис інтер'єру
Самостійна робота	Серія етюдів меблів та елементів інтер'єру 15 штук		Стилізований інтер'єр
	Підсумковий модульний контроль - перегляд		

5 семестр

Модуль	Змістовий модуль 4.		
Назва модуля	Живопис анатомічних елементів		
Теми лекцій	Особливості живопису анатомічних елементів		
Теми практичних занять	Живопис частини гіпсової голови з оком	Живопис частини гіпсової голови з носом	Ванітас
Самостійна робота	Серія етюдів частин обличчя 15 штук		Автопортрет
	Підсумковий модульний контроль - перегляд		

6 семестр

Модуль	Змістовий модуль 5			
Назва модуля	Живопис гіпсової голови			
Теми лекцій	Основні принципи живопису гіпсової голови			
Теми практичних занять	Живопис гіпсової маски	Живопис гіпсової голови (жіноча)	Живопис гіпсової голови (чоловіча)	Живопис гіпсової голови (дитяча)
Самостійна робота	Серія етюдів частин обличчя 5 штук. Серія етюдів портретів 5 штук		Автопортрет Стилізований автопортрет	
	Підсумковий модульний контроль - перегляд/ Екзамен			

7 семестр

Модуль	Змістовий модуль 6		
Назва модуля	Живопис портрету		
Теми лекцій	Послідовність виконання портрету		

Теми практичних занять	Жіночий портрет	Чоловічий портрет	Костюмований портрет
Самостійна робота	Серія етюдів портретів 10 штук		Копія портрету за вторства О. Мурашка Стилізований портрет
Підсумковий модульний контроль - перегляд			

8 семестр

Модуль	Змістовий модуль 7		
Назва модуля	Живопис гіпсової постаті		
Теми практичних занять	Живопис скульптури Венери	Живопис скульптури Геракла	
Самостійна робота	Серія етюдів фігури 10 штук	Стилізований портрет в повний зріст	
Підсумковий модульний контроль - перегляд/ Екзамен			

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Джахірул Амін Анатомія для художників. Наочний посібник із зображення людського тіла. Київ: ArtHuss, 2022, 304 с.
2. Клименюк Т.М. Креслення. Рисунок. Львів: Львівська політехніка/ Т.М. Клименюк - 2020 рік, 244 ст.
3. Кравич А.П. Натюрморт/ А.П. Кравич - Київ: КПИ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во "Політехніка", 2019. - 268 с.
4. Пічкур М.О. Теорія і практика композиції. Київ: Ліра-К, 2022 рік, 238 ст.
5. Сидоренко П. І., Бондаренко Г. О., Куц С. О. Анатомія та фізіологія людини: підручник. Київ: Кондор, 2015.

Додаткова література:

1. Жаворонков П. В. Рисунок. Методи зображення на площині: методичний посібник. Вижниця: Черемош, 2014.
2. Сухенко В. О. Рисунок. Навчальний посібник. Київ: ВСЖА МЕ>ПЕ, 2004. 184 с.

9. Додаткові ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
www.dnppb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>